

ST NA SEMI

**Umleið ein triðingur
av börnum kenna seg
lítilsverd, tá foreldur
teirra hyggja at
fartelefonini og brúka
telefonina til ymiskt,
meðan familjan etur
saman, tá tey tosa saman, hyggja í
sjónvarp ella spæla úti**

við nakran annan aðra staðirs. Eisini er sambandið við foreldrini grundleggjandi, greiðir Kathrina Lindenskov Holm frá. Í hesum tíðarskeiðnum livur barnið av sambandinum tað hevur við foreldrini, og tá barnið verður eitt sindur eldri, kann tað søkja samband við onnur vaksin, um foreldrini ikki eru atkomulig.

Kathrina Lindenskov Holm er serliga stúrin fyri, at lítið verður gjørt við trupulleikan, og nevnið millum annað føðideildina, har bróstavegingin byrjar og barnagarðar sum dømi, og hon vónar at okkurt verður gjørt við trupulleikan á slikum stöðum.

– Smábørn liva av teimum serligu løtunum, sum tey fáa saman við foreldrum sínum. Hesar løturnar, sum eru ógjørligar at endurgeva, men sum gjøgnum eygnakontaktina í eitt sekund birta eina ein kenslu av, at vit hoyra saman og skilja hvønn annan, sigur hon.

– Eg vóni, at barnagarðar hava ein politikk á økinum, og at foreldur verða kunnaði um týðningin av, ikki at geva fartelefonini rúm, tá tey koma eftir børnunum, ella at stovnar rætt og slætt banna telefonini tá foreldur avheinta, sigur hon.

– Hetta er jú løtan, sum barnið hevur biðað eftir allan dagin, og so eru foreldrini javnan upptikin av onkrum øðrum og vekk í fartelefonini, leggur hon afturat.

Barnið lukkar av

Børn læra skjótt hvat loysir seg og ikki, og tí eru tað foreldrini sum hava ábyrgd av, at skapa eitt umhvørvi, sum er stimbrandi fyri barnið.

– Fær smábarnið ikki tað sambandi, sum tað leitar eftir, so má tað slökkja fyri onkrum øðrum inni í sær sjálvum. Børn blíva ikki við at gera okkurt, sum onki endamáll hevur, og hevur eygnakontaktin onki endamáll, so lukkar barnið av, sigur sálarfrøðingurin.

– Er uppmærkssemi onkra aðra staðirs, so liður barnið kensluliga, leggur hon afturat.

Telefonin er eitt afturstig

Kanningin av teimum 6000 børnunum úr átta ymiskum londum, um fartelefonnýtslu hjá foreldrunum, er bert ein av mongum kanningum sum vísa, at børnini leingjast eftir nærveru og uppmærkssemi frá foreldrum sínum, men at foreldrini alt ov ofta eru upptikin í øðrum heimi. Tað eru sosialu miðlarnir, teldupostarnir, tíðindi og arbeiði sum draga foreldrini burtur frá börnum sínum og í eina aðra verð. Eina verð tey verða bundin at við “likes” og viðurkenning.

Tað er eitt trýst á foreldrunum sum ger, at tey hava tørv á at fylgja við í tí, sum fyriferst á netinum. Hetta trýstið er bæði sosialt men eisini í samband við arbeiði. Hetta er vandamikið, heldur sálarfrøðingurin, tí við telefonini verður tú drigin inn í eitt annað stað, sum tú

ikki sleppur undan og ikki kanst geva øðrum burturav. Eisini er tað á ein hátt eitt afturstig, at vera tøkur til arbeiðis alla tíðina gjøgnum telefonina, heldur hon.

– Er tað hóskandi, at vit hava ein arbeiðsmarknað, sum krevur títt uppmærkssemi allar tímarnar í døgnum, spyr hon. Vit hava stríðst fyri, at fáa ein átta tímars arbeiðsdag, so vit mugu spyrja okkum sjálvi, um hetta veruliga er tað, sum vit vilja, og gera uppreistur móttvegis hesum rákinum, tí tað ávirkar grundleggjandi háttin vit eru menniskju á, sigur hon.

Netið setur uppá, at fáa uppmærkssemi

Kathrina Lindenskov Holm heldur, at tað er umráðandi, at foreldur eru tilvitaði um vaksandi trupulleikan í samfelagnum. Enn er torført at síggja, hvussu stórar avleiðingar ovurnýtslan hevur, men menniskju hava fyrst og fremst tørv á nærsambandi við hvønn annan, og hetta er ikki broytt.

– Umráðandi er at vera kritiskur og tilvitaður, og hugsa um hvussu familjan er, tá hon er saman, og hvussu løturnar verða skapaðar. Netið er dragandi, og setur uppá at vera í samband við teg alla tíðina. Tað tekur so ræðuliga nógv uppmærkssemi. Slökkir tú ikki, so fært tú frábøðanir í tíð og ótíð um alt sum gongur fyri seg í digitala universinum, sigur hon.

– Sjálvandi verða børnini skødd, um tað er ógjørligt at fáa samband

við foreldrini. Tey skilja tá, at nakað annað er, so hevur størri týðning enn tey, og um hetta er mátin man er saman uppá, so er heilt víst at tey tola tað ikki, og venja seg við, at liva uttan kontaktina til foreldrini. Um tað bert er av og á, so ger tað tó onki, sigur hon.

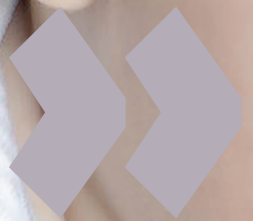
Hvussu nógv er for nógv?

Tað er upplagt at tosa um skermtíð til foreldur, eins væl sum børn, heldur sálarfrøðingurin. Serliga um tað er ein trupulleiki og telefonin altíð er við í samveruni í familjuni. Foreldur kunnu tá seta sær fyrri, at tað er eitt tíðspunkt á degnum har man líka fær loyvi til at seta seg við telefonini ella telduni. Eisini heldur Kathrina Lindenskov Holm, at tað ikki altíð er neyðugt at svara telefonini, tá hon ringir.

– Um hon ringir, so lat ringja, tí nú snakkar tú við barnið ella makan hjá tær. Tá vísir tú at kontaktin við barnið ella makan er tað, sum er umráðandi júst nú. Hugsa um hvussu familjan hevur tað í dag, og um øll hava hugt í eyguni á hvørjum øðrum, sigur hon.

Tá vit leggja til merkis, hvat tíðin í veruleikanum verður brúkt til, og hvussu nógv av henni fer til skíggjan, so setur tað veruleikan í perspektiv.

– Tá vit brúka tíð til eitthvørt, so verður tíð eisini tikin frá onkrum øðrum, og ofta er tað frá børnunum, sigur hon.

**Fyrr sótu
mammur og
royktu við
barninum í
fanginum, og nú
øtast vit, tá vit
síggja tað. Hetta
er broytt nú,
men telefonin
er minst líka
vandamikil,
bara hon dálkar
kensluliga við
at taka frá
nærveruni við
barnið**